Plan
zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla wód portowych zarządzanych przez Gminę Stepnica

Sporządził: Zespół pracowników pod kierownictwem p. Marleny Smolarek

INSPEKTOR
ds. Ładu Przestrzennego
i Zamówień Publicznych

Sprawdził:.....mgr Marlena Smolarek.....

WÓJT GMINY
STEPNICA

Zatwierdził:.....mgr Andrzej Wyganowski.....

Data ostatniej aktualizacji:.....27.09.2012r.

Czerwiec 2012

KARTA UZGODNIEŃ

Lp.	Nazwa i adres instytucji uzgadniającej	Data uzgodnienia	Podpis osoby uzgadniającej
1.	Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa ul. Hryniewieckiego 10 81 – 340 Gdynia	14.08.2012	DYREKTOR Marek Długosz
2.	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Goleniowie ul. Andersa 8 72-100 Goleniów	25.07.2012r	KOMENDANT POWIATOWY Państwowej Straży Pożarnej w Goleniowie wz. mł. bryg. Arkadiusz Skrzypczak Z-ca Komendanta Powiatowego

1. Informacje ogólne. Charakterystyka obszaru objętego planem

Obszar objęty niniejszym planem zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń stanowi port w Stepnicy, będący własnością Urzędu Gminy w Stepnicy, który jednocześnie jest podmiotem zarządzającym portem. W zakresie administracji morskiej port w Stepnicy podlega pod Urząd Morski w Szczecinie. Łączna powierzchnia portu wynosi 8.410 m^2.

Port (53°38,9'N, 014°37,2') położony jest na wschodnim brzegu Zatoki Stepnickiej, części Roztoki Odrzańskiej, będącej Zatoką Zalewu Szczecińskiego. Port jest częścią wsi Stepnica, położonej w woj. zachodniopomorskim, w powiecie goleniowskim. W odległości ok. 18 km od portu znajduje się droga krajowa nr 3. Odległość portu do toru wodnego Świnoujście –Szczecin wynosi ok. 3,5 km. Port w Stepnicy posiada bezpośrednie połączenia z portami w:

a. Szczecinie (odległość 28 km),
b. Świnoujściu (odległość 45 km),
c. Trzebieży (odległość 8 km),
d. Policach (odległość 7-9 km),
e. Nowym Warpnie (odległość 33 km).

Zakres terytorialny portu od strony lądu wyznacza Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23.09.2011r. *w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Stepnicy od strony lądu* (Dz.U. z 2011 nr 216 poz. 1279).

Zakres niniejszego planu od strony wody wyznaczają:

a) **Podejście północne** – prowadzące od pławy „ST" znajdującej się na torze wodnym Świnoujście – Szczecin do pary pław „ST – 1" i „ST – 2".
b) **Podejście południowe** – prowadzące od stawy „24" znajdującej się na Zakręcie Mańkowskim toru wodnego Świnoujście – Szczecin.
c) **Obrotnica** o średnicy 130 m i głębokości ok. 3,5 – 4,0 m znajdująca się w odległości 140 m od głowic wejściowych portu. Oznakowana jest pławami kardynalnymi: północną i południową, zdejmowanymi na zimę.

Zasięg terytorialny opracowania obejmuje wody basenów portowych oraz przylegające do nabrzeży wymienionych w tabeli nr 1 w rozdziale 2 niniejszego planu.

Zarządca portu oraz jednostki wyznaczone niniejszym planem do udziału w akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń, współpracują także z jednostkami krajowymi podczas zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na akwenach nie objętych planem, jednak znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie portu, oraz których zanieczyszczenie stanowić może potencjalne źródło powstania ryzyka zanieczyszczenia terenów objętych niniejszym planem.

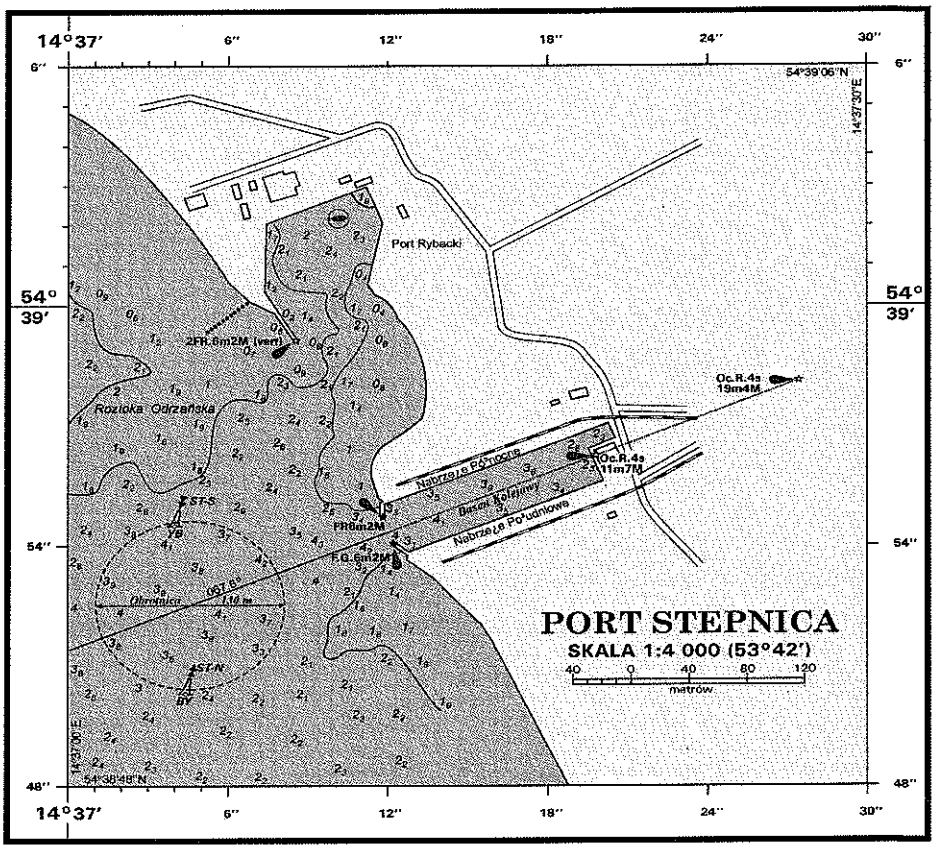

Ryc. 1 Mapa nawigacyjna wejścia do portu Stepnica.
Źródło: Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej w Gdyni.

2. Opis działalności prowadzonej na obszarze objętym planem

2.1. Parametry portu

Do portu w Stepnicy mogą zawijać jednostki o głębokości zanurzenia do 3,10 m, natomiast przy wyższych stanach wody i dodatkowej zgodzie Urzędu Morskiego do 3,20 m i długości jednostki bez steru dziobowego do 60 m, ze sterem dziobowym do 75 m.

Dane techniczne portu:

- obrotnica przed wejściem do portu: 130 m;
- szerokość wejścia pomiędzy główkami falochronu: 18,5 m;
- szerokość basenu: 40 m.

Tab. 1 Orientacyjna długość nabrzeży i głębokości przy nich.

Nazwa nabrzeża	Długość nabrzeża/kanału	Głębokość przy nabrzeżu
Basen Kolejowy:		
Nabrzeże Północne	167,3 m	4,5 m
Nabrzeże Czołowe	61 m	1,9 – 4,5 m
Nabrzeże Południowe	146,5 m	3,0 – 4,5 m
Basen Rybacki: Nabrzeże Przeładunkowe	75 m	0,9 – 1,9 m
Kanał Młyński (Żeglarski, Sportowy)	780 m	2,5 m

Nabrzeże Południowe w Basenie Kolejowym może przyjąć barki, pchacze oraz statki o długości do 75 m i szerokości 13 m. Port posiada wejście pomiędzy dwoma falochronami tworzącymi basen o wymiarach 146,5m na 40m oraz głębokości powyżej 4,5m.

2.2. Opis funkcjonalny nabrzeży

W granicach portu Stepnica wyodrębnić można dwa rejony funkcjonalne: **Basen Kolejowy**, gdzie mogą odbywać się przeładunki ładunków masowych i **Basen Rybacki**, gdzie znajdują się miejsca postojowe dla łodzi rybackich i kilku jachtów.

Najbardziej wysunięty na północ **Kanał Młyński** stanowi przystań żeglarską, mogącą przyjąć do 300 jednostek.

Część przeładunkową portu w Stepnicy stanowi Basen Kolejowy. Na **Nabrzeżu Południowym** w Basenie Kolejowym odbywają się operacje przeładunku ładunków sypkich, takich jak ziarna, kruszywo i cukier oraz palet (złom metalowy, cegły, cukier). Nabrzeże wyposażone jest w ruchome dźwigi o nośności od 2 do 8 ton. Przeładunki odbywają się całodobowo, a częstotliwości przeładunku w przypadku każdego z ładunków kształtuje się następująco: palety: 900 ton dziennie, ziarna, duże paczki: 1200 ton dziennie, kruszywo: 2100 ton dziennie. Wielkość magazynowa nabrzeża to magazyny mieszczące ok. 15000 t drobnicy, a także otwarte pola magazynowe o pojemności 7500 m^2. W porcie poza przeładunkami można prowadzić również żeglugę pasażerską.

Na Nabrzeżu Północnym znajdują się kontenery biurowo-socjalne oraz Bosmanat Urzędu Morskiego w Szczecinie.

Na Nabrzeżu Czołowym znajduje się stanowisko do przeładunków typu ro-ro oraz odbywa się tankowanie jednostek sportowo-żeglarskich.

Port Rybacki stanowi Basen Rybacki i należy do Gminy Stepnica, jednakże użytkowany jest przez Spółkę Rybak, w której obecnie pracuje 12 rybaków na 10 łodziach. Cumują przy nim jednostki rybackie, często też jachty w okolicach falochronu. Do wiodących funkcji w porcie należy rybołówstwo zalewowe.

3. Identyfikacja obowiązujących przepisów prawa

Plan zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla wód potowych zarządzanych przez Gminę Stepnica został opracowany na podstawie następujących przepisów prawa:

- Ustawa z dnia 16 marca 1995r. *o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki* (Dz.U. nr 47, poz. 243),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002r. *w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu* (Dz.U. nr 239, poz. 2026),
- *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. nr 62, poż. 627 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 grudnia 2006r. *o portach i przystaniach morskich* (Dz.U. nr 110, poz. 967),
- Zarządzenie nr 4 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 17 września 2002 r. *„Przepisy portowe"*,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23.09.2011r. *w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Stepnicy od strony lądu* (Dz.U. z 2011 nr 216 poz. 1279),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011r. *w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego* (Dz.U. z 2011r. nr 46 poz. 239),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. *o odpadach* (Dz.U. z 201 nr 185 poz. 1243).

Ponadto plan zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla wód potowych zarządzanych przez Gminę Stepnica został opracowany na podstawie i w zgodności z *Krajowym Planem zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego*, autorstwa Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa (Gdynia 2005). Niniejszy plan jest planem lokalnym i stanowi element krajowego systemu przeciwdziałania zagrożeniom i zanieczyszczeniom na morzu.

4. Identyfikacja i ocena ryzyka na obszarach objętych planem

4.1. Identyfikacja zagrożeń oraz źródeł zanieczyszczeń

Ze względu na normalne warunki pracy portu, polegające na świadczeniu usług związanych z przeładunkami towarów sypkich, działalności rybackiej oraz eksploatacji instalacji znajdującej się na terenie portu, w warunkach tych nie występuje ryzyko zanieczyszczenia wód portowych. Ryzyko to może pojawić się w przypadku awarii instalacji przeładunkowych, awarii jednostek, prac remontowych i konserwacyjnych, awarii podczas odbioru odpadów ze statków jak i kolizji jednostek w czasie manewrów cumowania – z lądem lub w warunkach niedostatecznej widoczności lub błędu ludzkiego – kolizji dwóch lub więcej jednostek. Może również dojść do nieprawidłowości w procesie bunkrowania jednostek, w wyniku których prawdopodobne jest zanieczyszczenie akwenów portowych. Bierze się również pod uwagę możliwość dokonania przez osoby trzecie świadomego, nielegalnego zrzutu substancji zanieczyszczających do wód portowych oraz napłynięcia z prądem rzecznym do portu zanieczyszczeń powstałych w znacznym oddaleniu od portu.

Wyróżnia się następujące typy zanieczyszczeń:

4.1.1. Zanieczyszczenia wód portowych substancjami ropopochodnymi

Substancje ropopochodne to substancje lżejsze od wody. Tworzą na powierzchni wody warstwę cienkiego filmu olejowego. W dużych ilościach możliwa jest obecność par, które podobnie jak sama ciecz są wysoce łatwopalne, zatem w obecności źródła zapłonu możliwe jest powstanie pożaru. W skrajnych wypadkach awarii jednostek może dojść do wybuchu, jednak jest to mało prawdopodobne.

W celu prawidłowego postępowania z substancją zanieczyszczającą podczas jej usuwania pomocne są karty charakterystyk substancji niebezpiecznych. W przypadku zanieczyszczeń tego typu, istotnym jest aby akcję zwalczania zanieczyszczeń podjąć **możliwie jak najszybciej**, gdyż substancje ropopochodne i ich opary mogą powodować zagrożenie zdrowia ludzkiego, zagrożenie wybuchem i pożarem, a także niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Do potencjalnych źródeł zanieczyszczeń substancjami ropopochodnymi w porcie Stepnica zalicza się:

- **Jednostki rybackie**

W porcie Rybackim stacjonuje i regularnie codziennie wypływa na połowy 11 łodzi rybackich. Pojemność zbiornika paliwa jednostek wynosi od ok. 50 do 90 l. Łodzie motorowe napędzane są olejem napędowym. Napełnianie zbiornika paliwa odbywa się w porcie, podczas cumowania jednostek. Możliwe jest również zanieczyszczenie akwenów niewielkimi ilościami olejów smarnych.

Możliwym źródłem rozlewów mogą być tu przede wszystkim: nieumyślny rozlew paliwa do wód portowych podczas napełniania zbiornika paliwa, będący efektem nieuwagi użytkownika, awaria jednostki polegająca na uszkodzeniu zbiornika paliwa lub zły stan techniczny zbiornika paliwa, powodujący wyciek substancji ropopochodnych do wód akwenów portowych, kolizja jednostki z nabrzeżem, jednostek ze sobą lub inne wypadki powodujące poważne uszkodzenie jednostek, a także zatonięcie jednostki.

- **Jachty oraz inne jednostki turystyczne i rekreacyjne o napędzie silnikowym**

W porcie Rybackim stacjonuje kilka jachtów. Jednostki turystyczno-rekreacyjne stacjonują również w Kanale Młyńskim. Jachty o silniku dwusuwowym stosują benzynę bezołowiową Pb 95 i 98 z domieszką 100g oleju napędowego na każde 10 litrów paliwa, natomiast jachty o silniku diesel stosują olej napędowy. Szacowana maksymalna pojemność zbiornika paliwa jednostek to około 400 l. Napełnianie zbiornika paliwa, jeśli ma miejsce na terenie portu, odbywa się w wyznaczonym do tego miejscu na Nabrzeżu Czołowym. Możliwe źródła rozlewów substancji ropopochodnych do wód akwenów portowych są takie jak w przypadku jednostek rybackich. Ponadto istnieje możliwość powstania rozlewów wód zanieczyszczonych olejem lub smarami na skutek rozszczelnienia lub uszkodzenia wanienek ściekowych zabezpieczających silniki na tych jednostkach. Na drobne rozlewy powstałe w rejonie Kanału Młyńskiego reaguje natychmiast OSP w Stepnicy w porozumieniu z PSP w Goleniowie.

- **Jednostki handlowe**

Ze względu na możliwości przyjęcia statków o określonych parametrach, zakłada się, iż maksymalna pojemność zbiornika paliwowego większości jednostek handlowych przypływających do portu w Stepnicy mieści się w zakresie 700-2000 m^3.Typy paliwa, w które zaopatrywane są te jednostki to: MGO (Marine Gas Oil – olej żeglugowy), który jest barwioną wersją oleju napędowego, LSDO (Low Sulphur Distilate Oil – paliwo żeglugowe niskosiarkowe), HSDO (High Sulphur Distilate Oil – paliwo żeglugowe wysokosiarkowe),

a także mieszanina MGO i LSDO. Ponadto jednostki te mogą być zaopatrzone w zbiorniki o różnych pojemnościach na zaolejone wody zęzowe, odpady olejowe, oleje hydrauliczne i smarne, w zależności od zapotrzebowania danej jednostki handlowej.

- **Odbiór odpadów ze statków**

W porcie Stepnica urządzenia do odbioru odpadów ze statków zlokalizowane są przy nabrzeżu w basenie Przeładunkowym i Rybackim. Zbiornik na odpady olejowe oraz zaolejone odpady stałe o pojemności 2500 l obsługiwany jest przez firmę zewnętrzną. Niedopuszczalne są żadne wycieki podczas procedury transportu i przelewania odpadów, jednak należy uwzględnić potencjalną sytuację awaryjną oraz błąd ludzki jako czynniki ryzyka powstania rozlewu substancji ropopochodnych.

- **Lądowe źródła zanieczyszczeń substancjami ropopochodnymi**

W związku z obecnością infrastruktury portowej w obrębie obu basenów należy wziąć pod uwagę możliwość powstania awarii instalacji/obiektów/zbiorników znajdujących się na nabrzeżach, w wyniku której nastąpi wyciek substancji ropopochodnych do wód akwenów portowych. W obrębie Basenu Rybackiego potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń pochodzących z lądu są: możliwość rozszczelnienia zbiorników odpadów olejowych w porcie na skutek awarii lub nieumyślnego i umyślnego uszkodzenia zbiornika, niezamierzony bądź zamierzony rozlew z kanistrów paliwowych, nielegalny zrzut substancji ropopochodnych do wód akwenów portowych.

W obrębie Basenu Kolejowego potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń pochodzących z lądu są, poza wyżej wymienionymi, także awaria lub uszkodzenie urządzeń przeładunkowych (dźwigów) w porcie, awaria instalacji lub sieci kanalizacyjnej i urządzeń podczyszczających (separatory koalescencyjne) w obrębie stacji benzynowej zlokalizowanej w pobliżu Basenu Kolejowego i przedostanie się substancji ropopochodnych do wód akwenów portowych.

- **Bunkrowanie jednostek**

Ze względu na możliwość użytkowania stacji benzynowej położonej w obrębie Basenu Kolejowego przez jednostki pływające, istnieje ryzyko powstania rozlewów substancji ropopochodnych podczas napełniania zbiorników jednostek paliwem, rozszczelnienia złączy dystrybutorów, rozszczelnienia zbiorników naziemnych lub napełniania tych zbiorników. Maksymalna wielkość rozlewu powstałego w wyniku uszkodzenia wymienionych zbiorników paliwowych wynosi 90 m^3, w tym 60m^3 stanowi zbiornik na olej napędowy a 30 m^3 zbiornik na benzynę bezołowiową. Stacja, zgodnie z obowiązującymi wymaganiami, wyposażona jest w zestaw szybkiego reagowania na

rozlewy w postaci sorbentów uzupełnianych na bieżąco. Ponadto do dyspozycji jest zapora przeciwolejowa udostępniana przez Wójta Gminy lub Głównego Specjalistę ds. Obrony Cywilnej i Bezpieczeństwa Publicznego w przypadku powiadomienia o zaistniałym zanieczyszczeniu.

- **Zanieczyszczenia niezidentyfikowanego pochodzenia**

Są to zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi napływające z prądem wody. Mogą powstać na skutek sytuacji opisanych powyżej, jednak w oddaleniu od obszaru objętego planem na tyle, że trudno jest określić przyczynę ich powstania. Największym zagrożeniem tego typu może być duży rozlew na torze wodnym do/ ze Szczecina.

4.1.1.1. Kwalifikacja rozmiarów zagrożeń i zanieczyszczeń

W kategorii zanieczyszczeń, spowodowanych przez uwolnienie substancji ropopochodnych do wód akwenów portowych, wyróżniamy obszary oddziaływania zanieczyszczeń, a w zależności od nich należy podjąć stosowne działania w celu ich usunięcia.

Rozlewy substancji ropopochodnych, możliwe do zwalczenia i usunięcia środkami własnymi sprawcy zanieczyszczenia, pod nadzorem zarządzającego portem lub użytkownika nabrzeża, przy pomocy lokalnych jednostek wsparcia a także firm specjalistycznych, zalicza się do **rozlewów małych** (do ok. 500l). Są to najczęstsze typy rozlewów, ich wielkość zamyka się w granicach portu. Rozlewy takie spowodowane są najczęściej drobnymi awariami lub nieumyślnym rozlewem substancji ropopochodnych do wód, będącym wynikiem braku należytej ostrożności podczas bunkrowania w porcie. Postępowanie w przypadku pojawienia się takiego rozlewu opisano w punkcie 4.1.1.2. planu.

Do rozlewów średniej wielkości (od. ok. 500 do ok. 5000 l) zalicza się rozlewy, których skala przekracza możliwości do zwalczenia i usunięcia środkami będącymi w posiadaniu sprawcy zanieczyszczenia, użytkownika nabrzeża, podmiotu zarządzającego portem, a także lokalnych jednostek wsparcia. Rozmiar tych rozlewów stwarzać może ryzyko wydostania się substancji ropopochodnych poza granice wejścia do portu, co stwarza dodatkowe problemy w ich usunięciu z powodu prądów wód występujących poza wejściem do portu. Rozlewy takie mogą być wynikiem awarii większych jednostek, kolizji jednostek ze sobą lub z nabrzeżem, a także większych awarii instalacji portowych wchodzących

w skład infrastruktury portowej. Zwalczanie takich rozlewów wymaga interwencji sił Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa.

Do rozlewów dużych (powyżej 5000l) zaliczyć można rozlewy katastrofalne. Ze względu na charakterystykę portu Stepnica, nie ma możliwości, by geneza takiego rozlewu miała miejsce na terenie objętym niniejszym planem. Rozlewy takie powstać mogą jedynie w znacznym oddaleniu od portu Stepnica, jednak swoim zasięgiem mogą dotknąć obszar objęty planem.

W usuwanie takich rozlewów zaangażowane są organy administracji państwowej, zaś podmiot zarządzający portem może pełnić rolę wspomagającą na zasadach określanych przez podmioty koordynujące akcją. Rozlewy takie należą jednak do rzadkości i prawdopodobieństwo ich wystąpienia w granicach obszaru objętego planem jest znikome.

4.1.1.2. Usuwanie zanieczyszczeń ropopochodnych

Usuwanie zanieczyszczeń ropopochodnych polega na odcięciu źródła rozlewu i zebraniu go za pomocą odpowiednich zbieraczy olejowych/sorbentów/pomp i unieszkodliwieniu powstałego odpadu. W przypadku rozlewów średnich konieczne może być zabezpieczenie wejścia do portu poprzez użycie odpowiednich zapór uniemożliwiających przedostanie się rozlewu do wód zewnętrznych. W zależności od rozmiaru zanieczyszczenia stosuje się różne typy zapór do odgrodzenia plamy substancji ropopochodnych. Do małych rozlewów mogą być użyte zapory sorbentowe. Większe rozlewy wymagają zapór płotkowych lub parkanowych. Podmiot odbierający powstałe odpady w celu ich unieszkodliwienia musi posiadać wymaganą w art. 25 ust. 2 ustawy o odpadach decyzję na odbiór, transport (jeśli dotyczy) i zagospodarowanie powstałych odpadów. Koszty przeprowadzenia akcji usuwania zanieczyszczeń, zgodnie z ustawą o odpadach i przepisami portowymi, ponosi sprawca zanieczyszczenia. W przypadku braku możliwości zidentyfikowania sprawcy, zanieczyszczenia usuwane są na koszt Skarbu Państwa.

4.1.2. Zanieczyszczenia substancjami innymi niż ropopochodne

W porcie Stepnica poza rozlewami substancji ropopochodnych mogą pojawić się również następujące zagrożenia i zanieczyszczenia:

Substancjami niebezpiecznymi:

- Farby, emulsje, detergenty, w tym farby i emulsje o składzie chloro - kauczukowym – wykorzystywane w pracach remontowych i renowacyjnych zarówno jednostek jak i przebudowy nabrzeży i infrastruktury portowej, Zanieczyszczenia te mogą powstać głównie na skutek braku należytej ostrożności ze strony sprawców zanieczyszczenia, wykonujących naprawy i prace konserwacyjne w obrębie akwenów portowych przy jednoczesnym braku zastosowania odpowiednich zabezpieczeń.
- Asfalt i produkty bitumiczne– używane podczas remontów i renowacji oraz przebudowy nabrzeży. Zanieczyszczenie nimi to również najczęściej wynik błędu ludzkiego i efekt nie zastosowania odpowiednich zabezpieczeń. W warunkach normalnej pracy portu zanieczyszczenie to jest mało prawdopodobne, gdyż materiał używany jest głównie podczas prac budowlanych i remontowych nabrzeża.
- Butle z gazem, stanowiące wyposażenie jednostek turystyczno – rekreacyjnych – mogą stwarzać ryzyko wybuchu. Butle będące na wyposażeniu jachtów mogą mieć różne pojemności. Ryzyko stworzenia zagrożenia jest w tym przypadku bardzo mało prawdopodobne i może pojawić się na skutek nieprawidłowego użytkowania butli lub jej uszkodzenia.
- Ciecz akumulatorowa – akumulatory stanowią wyposażenie niemal wszystkich jednostek. Kwas może wydostać się do środowiska na skutek zniszczenia akumulatora lub nielegalnego pozbycia się zawartości starego akumulatora do wód. Zagrożenie to również zalicza się do mało prawdopodobnych, gdyż fizyczne uszkodzenie akumulatora jest utrudnione ze względu na zabezpieczenia stosowane przez producentów.
- Chemikalia – substancje chemiczne w postaci środków czyszczących, detergentów i innych, znajdujące się na statku w czasie jego przebywania w porcie.

Substancjami innymi niż niebezpieczne:

- Odpady stałe – ścinki drewna, metali i innych materiałów powstające w wyniku prac remontowych przy nabrzeżach.
- Odpady ładunkowe – ładunek sypki, nie zaliczany do substancji niebezpiecznych (drobnica, kruszywo, piasek), dostające się do akwenów podczas prowadzenia prac przeładunkowych, zwłaszcza prowadzonych bez użycia odpowiednich zabezpieczeń, takich jak plandeki, rękawy, rynny, sita przeciwpyłowe itp., również w wyniku podtopienia terenów składowych na skutek podwyższonego stanu wód. Maksymalna wielkość ładunku mogącego dostać się do wody w wyniku podtopienia uzależniona

jest od ilości składowanego towaru w porcie. Przybliżone wielkości przeładunków podane zostały w punkcie 2.2. niniejszego planu.

- Odpady stałe stanowiące część wyposażenia jednostki, powstałe na skutek awarii lub uszkodzenia jednostki, odpady pochodzące z lądu lub urządzeń przeładunkowych na skutek uszkodzeń, także odpady nielegalnie wrzucone do wody. Mogą one stanowić również przeszkodę nawigacyjną.
- Odpady stałe odbierane ze statków. Na skutek nieprawidłowości w odbiorze odpadów ze statków istnieje możliwość niezamierzonego zrzutu odpadów powstających na statkach do wód portowych.
- Ścieki sanitarne – pochodzące ze statków lub z kanalizacji sanitarnej w obrębie portu, pochodzić mogą z nielegalnego zrzutu lub uszkodzenia urządzeń sanitarnych w obrębie portu lub na statkach.
- Ciekłe materiały budowlane (cement) - używany podczas remontów i renowacji oraz przebudowy nabrzeża. Mogą dostać się do akwenów portowych na skutek błędu ludzkiego i braku należytej staranności podczas prowadzenia prac remontowych i konserwacyjnych w obrębie portu.

W przypadku tego typu zanieczyszczeń, zgodnie z przepisami portowymi, do ich usunięcia zobowiązany jest sprawca zanieczyszczenia bądź użytkownik portu na własny koszt. Zabrania się stosowania środków innych niż mechaniczne do usuwania zanieczyszczeń z powierzchni wód portowych.

W przypadku konieczności zastosowania środków innych niż mechaniczne do usuwania zanieczyszczeń, każdorazowo wymagana jest zgoda Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie.

O powstałym zanieczyszczeniu, w dni powszednie w godzinach 7:00 - 15:00 należy powiadomić Bosmana Portu, który następnie powiadamia Kapitana Portu w Trzebieży. Zgłoszenie o zanieczyszczeniu poza wymienionymi godzinami oraz w dni wolne od pracy przyjmuje bezpośrednio Kapitan Portu w Trzebieży.

Kapitan Portu w Trzebieży, w zależności od typu i rozmiaru zanieczyszczenia, podejmuje decyzję o konieczności powiadomienia lokalnych służb wsparcia lub firm specjalistycznych, w przypadku potrzeby zastosowania środków wspomagających akcję.

5. Organizacja powiadamiania i reagowania na wypadek zagrożeń na obszarach objętych planem

W przypadku zauważenia sytuacji mogącej spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie w porcie, a także w przypadku zauważenia zagrożenia lub zanieczyszczenia już zaistniałego, świadek zdarzenia lub użytkownik portu zobowiązany jest powiadomić odpowiednie służby zgodnie z planem powiadamiania zawartym w załączniku nr 5 do niniejszego planu.

W pierwszej kolejności należy powiadomić Bosmana Portu Stepnica, a poza godzinami urzędowania Bosmana - Kapitana Portu w Trzebieży, który jest inicjatorem i koordynatorem akcji. Dokonuje on oceny sytuacji, identyfikuje sprawcę zanieczyszczenia na podstawie informacji zebranych od świadków oraz własnych spostrzeżeń i w zależności od stopnia zanieczyszczenia lub zagrożenia powiadamia odpowiednie podmioty, a w szczególności Wójta Gminy Stepnica, który wyznacza kierownika akcji. Kapitan Portu Trzebież przekazuje wszystkie informacje dotyczące zdarzenia Wójtowi Gminy Stepnica oraz kierownikowi akcji.

Z uwagi na to, że w ramach zarządzania kryzysowego, za kierowanie działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy, odpowiedzialny jest powołany przez Wójta pracownik Urzędu Gminy - **Główny Specjalista ds. Obrony Cywilnej i Bezpieczeństwa Publicznego,** może on zostać kierownikiem akcji w przypadku usuwania rozlewów małych, w ramach powierzonych mu obowiązków związanych ze zwalczaniem zagrożeń i zanieczyszczeń w porcie. Ze względu na środowiskowy charakter prowadzonej akcji, kierownikiem akcji może być również wyznaczony **pracownik Referatu Architektury i Ochrony Środowiska**, Jest to uzasadnione zapisem §14 Rozporządzenia Rady Ministrów *w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu,* mówiącym, iż działania mające na celu zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarach portowych podejmują **podmioty zarządzające portem**, a także z punktem 9.4. Krajowego Planu, zgodnie z którym na obszarze gminy wójt kieruje działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

W przypadku rozlewów większych lub w przypadku nieobecności wyżej wymienionych osób, kierownikiem akcji może zostać funkcjonariusz PSP w Goleniowie, biorący udział w akcji lub pracownik MSPiR. W tych przypadkach Urząd Gminy Stepnica, jako podmiot zarządzający portem, musi zostać poinformowany o trybie i sposobie przeprowadzenia działań.

O zdarzeniu związanym z zanieczyszczeniem akwenów portowych i podjęciu działań należy poinformować Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie, który może polecić prowadzenie tych działań MSPiR lub innej wyspecjalizowanej jednostce organizacyjnej.

W przypadku gdy zasięg zanieczyszczenia obejmuje również obszar lądowy, należy zawiadomić także Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Do odpowiedzialności **kierownika akcji** należy:

- wyznaczenie dowódcy akcji na miejscu jej prowadzenia,
- opracowanie planu akcji, z uwzględnieniem przede wszystkim rodzaju i wielkości zanieczyszczenia, warunków meteorologicznych i hydrologicznych na miejscu akcji, niezbędnego czasu na dotarcie sił i środków na potrzeby przeprowadzenia akcji oraz ich dostępności,
- uruchamianie jednostek MSPiR na potrzeby akcji i współdziałanie z odpowiednimi służbami zgodnie z Krajowym Planem,
- podejmowanie decyzji o sposobie prowadzenia akcji na jej poszczególnych etapach oraz organizowanie akcji.

Do odpowiedzialności **dowódcy akcji** należy:

- bezpośrednie kierowanie działaniami jednostek skierowanych do zwalczania zagrożeń zgodnie z planem,
- bieżące informowanie kierownika o sytuacji i realizacji planu akcji.

5.1. Procedura powiadamiania i alarmowania na wypadek zagrożeń

Osoba powiadamiająca o zanieczyszczeniu, zobowiązana jest bezzwłocznie powiadomić o zdarzeniu Kapitana Portu Trzebież. Jeżeli osobą powiadamiającą jest sprawca zanieczyszczenia lub kapitan statku, który spowodował zanieczyszczenie, powinien on w zgłoszeniu podać informacje, które dla Kapitana Portu Trzebież będą stanowić podstawę do oszacowania skali zagrożenia i wskazówkę do dalszego powiadamiania. Treść zgłoszenia powinna zawierać: informację o miejscu zdarzenia, o ile to możliwe – źródła lub sprawcy zanieczyszczenia, typ zanieczyszczenia (substancje ropopochodne/inne), rozmiar i lokalizację zanieczyszczenia (ląd, woda, mieszana), informację o zniszczeniach wynikłych w związku z wystąpieniem zanieczyszczenia, czy istnieje potencjalne zagrożenie zdrowia lub życia ludzkiego oraz dane osobowe i kontaktowe osoby zgłaszającej.

Działania należy prowadzić zgodnie z zasadą zachowania bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzkiego, w dalszej kolejności należy zabezpieczyć źródło zanieczyszczeń

aby zapobiec dalszemu przedostawaniu się ich do środowiska i następnie należy podjąć akcję usuwania skutków ich wystąpienia.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów *w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu,* Kapitan jednostki, która spowodowała zanieczyszczenie zobowiązany jest do natychmiastowego podjęcia działań mających na celu zatrzymanie wypływu szkodliwej substancji do środowiska i ograniczenie rozmiaru zanieczyszczenia i jego rozprzestrzeniania się zaś armator takiej jednostki podejmuje działania minimalizujące skutki zanieczyszczenia środowiska morskiego, w szczególności przez usunięcie substancji powodującej zagrożenie i zanieczyszczenie. Koszty przeprowadzenia akcji zwalczania zanieczyszczeń ponosi sprawca zanieczyszczenia. W przypadku gdy nie udaje się tego ustalić, dochodzenie prowadzi Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie – gdy zanieczyszczenie pochodzi ze statku oraz Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – gdy zanieczyszczenie pochodzi ze źródeł lądowych. W przypadku niemożliwości stwierdzenia sprawcy zanieczyszczenia, mimo przeprowadzonego dochodzenia, koszty prowadzenia akcji zwalczania zanieczyszczeń na akwenach portowych pokrywane są z budżetu państwa.

Schemat procedury powiadamiania w przypadku zagrożeń i zanieczyszczeń zawiera załącznik nr 5 do niniejszego planu.

5.2. Opis sposobu prowadzenia działań, polegających na zwalczaniu zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarze objętym planem

Wykaz sił i środków oraz opis sposobu ich wykorzystania w akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarze objętym planem zawiera załącznik nr 2 do niniejszego planu.

5.3. Opis zadań jednostek biorących udział w akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarach objętych planem

W akcję zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń zaangażowane służby i podmioty to:

a) **MSPiR** – utrzymuje gotowość do przyjmowania zawiadomień o zagrożeniach i zanieczyszczeniach środowiska morskiego, utrzymuje siły i środki do zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, planuje, prowadzi i koordynuje akcję zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu oraz współdziała z innymi jednostkami organizacyjnymi podczas prowadzenia akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń.

b) **Powiatowa Straż Pożarna w Goleniowie** – utrzymuje gotowość oraz siły i środki do reagowania na sytuacje zagrożenia środowiska, mienia, życia

i zdrowia na zasadach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na poziomie powiatowym, współdziała z innymi służbami w akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń akwenów portowych oraz w razie potrzeby alarmuje podmioty współdziałające, gdy zdarzenie przekracza możliwości akcji KSRG na poziomie powiatowym.

c) **Wójt Gminy Stepnica** – wykonuje zadania w ramach zarządzania kryzysowego – monitorowanie, planowanie, reagowanie, i usuwanie skutków zagrożeń na terenie gminy przy pomocy **Głównego Specjalisty ds. Obrony Cywilnej i Bezpieczeństwa Publicznego** oraz powołanego **Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego**.

d) **Kapitan Portu Trzebież**– w ramach obowiązków koordynatora akcji inicjuje procedurę alarmowania i powiadamiania po otrzymaniu informacji o zanieczyszczeniu. Informuje Dyrektora Urzędu Morskiego o zaistniałym zdarzeniu.

e) **Podmioty gospodarcze** prowadzące działalność polegającą na usuwaniu rozlewów i zagospodarowywaniu odpadów powstałych w wyniku przeprowadzonej akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń. Postępują one zgodnie z przyjętym zleceniem oraz dyspozycją dowodzącego akcją na miejscu jej prowadzenia.

5.4. Obowiązki i odpowiedzialności użytkowników obszarów objętych planem

Użytkownicy obszarów objętych planem zobowiązani są do przestrzegania przepisów wydanych przez Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie.

Użytkownik portu, który zauważy zagrożenie lub zanieczyszczenie jest zobowiązany niezwłocznie przekazać informację o zanieczyszczeniu do Bosmana Portu Stepnica lub Kapitana Portu Trzebież, zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozdziale 5.1. niniejszego planu.

5.5. Postępowanie z odpadami powstałymi w wyniku prowadzenia akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarze objętym planem

Odpady powstałe w wyniku prowadzenia akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na akwenach portowych przekazuje się firmie specjalistycznej do unieszkodliwienia. Zgodnie z ustawą o odpadach, firma odbierająca odpady powinna posiadać wymagane aktualne pozwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbioru, transportu, i jeśli docelowo unieszkodliwia odpady we własnym zakresie – również unieszkodliwienia opadów. Przekazywanie odpadów odbiorcom nie posiadającym aktualnego pozwolenia wydanego

zgodnie z ustawą o odpadach jest niedozwolone. Wykaz firm specjalistycznych, prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami zawiera załącznik nr 4 do niniejszego planu.

6. Informacje dotyczące aktualizacji planu, określenie planu ćwiczeń i szkoleń przygotowujących do zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarze objętym planem

Plan podlega aktualizacjom w miarę potrzeb, w szczególności zaś w przypadku zmiany danych kontaktowych podmiotów zaangażowanych w akcję zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń, zmiany w przepisach prawnych, na podstawie których niniejszy plan został opracowany, zmiany właściwości zarządzającego portem lub służb ujętych w procedurach zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń w niniejszym planie i innych, których właściwości wpływają w istotny sposób na aktualność procedur zawartych w niniejszym planie. Zmiany do planu wprowadza zespół pracowników opracowujący plan. Proces aktualizacji planu wymaga uzgodnienia zmian z Państwową Strażą Pożarną, MSPiR i Dyrektorem Urzędu Morskiego w Szczecinie. Strony uzgadniające niniejszy plan, wymienione w §15 pkt. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów *w sprawie organizacji i sposobu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na morzu* otrzymują zatwierdzoną kopię planu, zaś pracownicy Urzędu Gminy w Stepnicy mają obowiązek zapoznać się z treścią planu i stosować się do niego w przypadku prowadzenia oraz nadzorowania akcji zwalczania zanieczyszczeń w porcie.

Ćwiczenia w zakresie zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na akwenach portowych odbywają się zgodnie z planem i harmonogramem szkoleń służb zaangażowanych niniejszym planem w zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń.

Załącznik nr 1. Mapa Portu Stepnica

Załącznik nr 2. Wykaz sił i środków oraz sposób ich wykorzystania w akcji zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń na obszarze objętym planem.

	Podmiot dysponujący siłami i środkami na potrzeby zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń	Wykaz sił i środków
1.	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Goleniowie	**Gotowość do podjęcia akcji: ok. 20 min. na przybycie na miejsce akcji** - obsada zmiany służbowej (8 strażaków na zmianie), - 3 samochody ratowniczo-gaśnicze, • Zapora parkanowa odgradzająca na przyczepie, długość: 100mb • Zapora parkanowa odgradzająca 20 mb • zbiornik na substancje ropopochodne o pojemności 200l Jednostki pływające do prowadzenia działań od strony wody: • łódź śrubowa aluminiowa, 8 osobowa Dodatkowo w razie potrzeby dostępne jest: • 6 kompletów ubrań przeciwchemicznych • 4 komplety ubrań gazoszczelnych
2.	Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa – Stacja Ratownicza w Trzebieży	- Morski statek ratowniczy typu SAR-1500 m/s Monsun, **Gotowość do akcji ratowania życia ludzkiego na morzu - 15 min.** Sprzęt przeciwrozlewowy: - zapory: Troilboom (300 m), Mini Scantrawl - zbieracz MOP (5 m^3/h) - zbiorniki: pływający (10m^3) i przenośny (5m^3 - 2 szt.)
3.	Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa – Baza Materiałowo-Sprzętowa w Świnoujściu	- Morski statek ratowniczy do zwalczania zanieczyszczeń olejowych m/s Czesław II **Gotowość do akcji- zwalczanie zagrożeń i zanieczyszczeń olejowych - 120 min.** Zwalczanie zanieczyszczeń olejowych: • Zapory przeciwolejowe: - EXPANDI 4300: 600 m - SEAPACK 80: 450 m - TRELLBOOM: 520 m • Zbieracze olejowe: - SEASKIMMER 50, wydajność: 50 m^3/h - WALOSEP W2, wydajność: 45 m^3/h • Trał do zbierania oleju ciężkiego SCANTRAWL A: 20 m • Zbiornik pływający o pojemności 10 m^3
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Stepnicy	**Gotowość do podjęcia akcji: ok. 4 min. na przybycie na miejsce akcji** Jednostki pływające do prowadzenia działań od strony wody: - ponton 6 osobowy - ponton śrubowy 3 osobowy

5.	Pozostałe OSP z terenu powiatu mogące wziąć udział w akcji	**Przewidywany czas dotarcia na miejsce akcji: w zależności od długości dojazdu ok. 1,5 min/km** JRG w Goleniowie – posterunek w Nowogardzie: - zmiana służbowa – 4 strażaków na zmianie -2 samochody ratowniczo-gaśnicze -2 komplety ubrań gazoszczelnych OSP Łubczyna: - ponton śrubowy Dodatkowo, w przypadku dużych rozlewów istnieje możliwość zaangażowania innych jednostek OSP z terenu powiatu

Załącznik nr 3. Telefony alarmowe

Lp.	Podmiot/ jednostka organizacyjna	Telefon/fax/kanał	Adres
1.	Kapitanat Portu Trzebież	UKF – kanały: 12, 16, 71 tel./fax 91 424 16 54 e-mail: rpawlik@ums.gov.pl	ul. Portowa 23 72-020 Trzebież
1.	Bosmanat Portu Stepnica	UKF-kanał: 71 tel./fax 91 418-84-27	ul. Portowa 6 72-112 Stepnica
2.	Wójt Gminy Stepnica	tel. 91 418 85 21 w. 13 e-mail: wojt@stepnica.pl	ul. T. Kościuszki 4 72-112 Stepnica
3.	Referat Architektury i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy Stepnica	tel. 91 4188521 w.25 fax 91 418 85 80 e-mail:ochrona-srodowiska@stepnica.pl	ul. T. Kościuszki 4 72-112 Stepnica
4.	Główny Specjalista ds. Obrony Cywilnej i Bezpieczeństwa Publicznego Mirosław Maczan	tel. 507 056 998	ul. T. Kościuszki 4 72-112 Stepnica
5.	Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego	tel. 91 418 85 21 w. 36 fax 91 418 85 80	ul. T. Kościuszki 4 72-112 Stepnica
6.	Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa SAR – Morska Stacja Ratownicza w Trzebieży	tel. / fax 91 424 33 48 tel. kom. 48 505 050 992 e-mail: sr.trzebiez@sar.gov.pl	ul. Kwiatkowskiego 1 72-020 Trzebież
7.	Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa SAR – Pomocnicze Centrum Koordynacyjne w Świnoujściu	VHF - kanał 11 - łączność operacyjna Służby SAR VHF - kanał 16 tel. 91 321 49 17 tel. 91 321 59 29 fax 91 321 60 42 tel. kom. 505 050 969 e-mail: polratok.2@sar.gov.pl	Nabrzeże Władysława IV 1 72-600 Świnoujście
8.	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Goleniowie	sekretariat: 91 431-79-03 91 418-24-36 fax 91 431-79-08 centrala: 91 431-79-00 e-mail: kp.goleniow@szczecin.kwpsp.gov.pl	ul. Andersa 8 72-100 Goleniów
9.	Straż Pożarna w Stepnicy	tel. 91 418 87 22	ul. Krzywoustego 26 72-112 Stepnica
10.	Urząd Morski w Szczecinie Inspektorat Ochrony Środowiska Morskiego	tel. 91 44 03 533 91 44 03 532 91 44 03 419	ul. Jana z Kolna 9 71-603 Szczecin
11.	Posterunek Policji w Stepnicy	tel. 91 46 02 573	ul. Krzywoustego 8 72-112 Stepnica
12.	Komenda Powiatowa Policji w Goleniowie	tel. 91 460 25 81	ul. Maszewska 9 72-100 Goleniów
13.	Pogotowie Ratunkowe	tel. 999	
14.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie	tel. 91 48 59 500, 91 48 59 501 fax 91 48 59 509 e-mail: wios@wios.szczecin.pl	Wały Chrobrego 4 70-502 Szczecin
15.	Posterunek Państwowej Straży Pożarnej w Nowogardzie	tel. 91 392 01 18	ul. Kard. St Wyszyńskiego 6 72-200 Nowogard

Załącznik nr 4. Wykaz firm specjalistycznych pełniących działalność w zakresie gospodarowania odpadami

Lp.	Podmiot/ jednostka organizacyjna	Telefon/fax	Adres
Odpady komunalne/ inne niż niebezpieczne			
1.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	tel. 91 418 44 26	ul. M. Konopnickiej 72-100 Goleniów
2.	Usługi Komunalne Urszula Rutkowska	tel. 91 418 85 46	ul. H. Pobożnego 1 72-112 Stepnica
Odpady niebezpieczne			
3.	ECOTRANS Krzysztof Kaczmarczyk Rafał Mikulski	Tel. 530 855 077 Tel. 530 855 009 e-mail: biuro@odpady-ecotrans.pl	ul. Tartaczna 7 72-100 Goleniów
4.	Firma handlowo-Usługowa Espadon	tel. 91 421 89 24 fax. 91 421 89 24 e-mail: biuro@espadon.net.pl	ul. Narzędziowa 55 70-807 Szczecin
5.	Firma Czyścioch	tel/fax 91 462 33 34 tel. kom. 601-741-076	ul. Tama Pomorzańska 13D 70-030 Szczecin
6.	Ship-Service S.A.	Tel. 91 424 38 23 fax 91 424 38 31 kom: 693 719 893 e-mail:odpady.szczecin@ship-service.pl	ul. Tama Pomorzańska 1 70-030 Szczecin

Załącznik nr 5. Schemat powiadamiania o zanieczyszczeniu

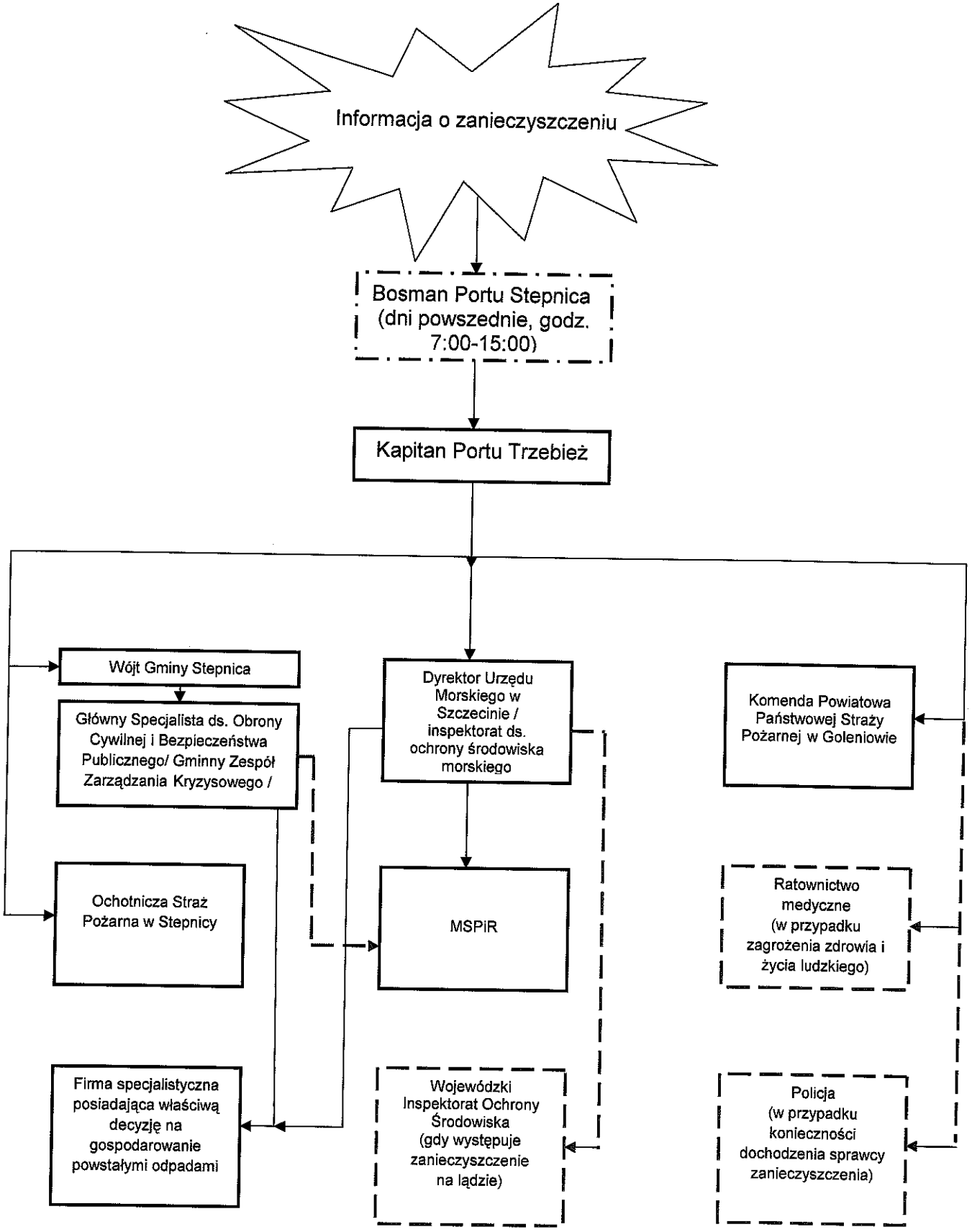

Legenda:

— — - Powiadamianie w ramach odpowiedzialności kierownika akcji

— — - Powiadamianie w razie potrzeby